

een leerling van het gymnasium naar believen propaedeutisch- of eerste natuurkundig examen kunnen afleggen, zonder eenig nadeel.

Ik zou aanneming van het voorstel verderfelijk achten, niet omdat ik de bezitters van den artstitel het recht om te promoveeren niet gun, maar omdat het in onze wet op het Hooger Onderwijs niet past. Ik ben overtuigd, dat wij met een dergelijk verzoek aan de Regeering nooit iets zullen kunnen bereiken. Het voorstel is volstrekt niet eenvoudig, maar integendeel van zeer ingrijpenden aard.

Onder dankzegging voor de verleende plaatsruimte
Stiens, 22 April 1902.

Uw Dw. Dr.
Dr. L. DE JAGER,

Geachte Redactie,

Vergun mij een kort wederwoord op het ingezonden stuk van collega DE HAAN in het laatste nummer van dit *Tijdschrift* (blz. 1011).

Natuurlijk zal ik niet alle, reeds sedert 30 jaren, telkens door mij te berde gebrachte argumenten vóór de oprichting van een leerstoel in tropische geneeskunde opnieuw aanvoeren. Bovendien zijn de omstandigheden veranderd. Met den geachten Directeur van het Geneeskundig Laboratorium, die aan het hoofd staat van den Cursus in tropische ziekten te Weltevreden, ben ik het eens, *dat men tropische geneeskunde alleen in de tropen leert*. Tot het vormen van artsen voor de tropen is dus de cursus geheel op zijn plaats, en ik heb aan de oprichting daarvan medegewerkt, zooveel in mijn vermogen was. Maar, toen ik mij aansloot bij hen, die de oprichting van dien cursus aan de Regeering vroegen, behield ik toch de overtuiging, dat een vertegenwoordiging der tropische geneeskunde, in uitgebreiden zin, aan een onzer universiteiten noodig was en nam mij voor te blijven aandringen op de stichting daarvan.

Collega DE HAAN vergist zich werkelijk in de meening, dat ik nu eerst begonnen ben het *frappez fort* toe te passen. Reeds in 1889 heb ik ongeveer dezelfde uitdrukkingen gebruikt en de oprichting van zulk een leerstoel een groote plicht van Nederland genoemd (*Opleiding van geneeskundigen voor Ned. Indië*, Leiden, BLANKENBERG & Co., blz. 2). En ik zal niet de vele geschriften aanhalen, waarin ik mededeelde schaamte te hebben gevoeld voor Nederland, als mij door buitenlandsche collega's gevraagd werd aan welke universiteit de Indische geneeskunde was vertegenwoordigd en het antwoord moest luiden: *nergens!*

Ons land behoort, naar mijn overtuiging, zulk een leerstoel te bezitten. Niet om praktische artsen voor de koloniën te vormen; die vakopleiding kan gevoegelijk aan den Cursus te Weltevreden geschieden en is een groote steun ter verdere ontwikkeling, (zie het slot der openingsrede voor dien Cursus door KIEWIET DE JONGE in *Gen. Tijdschr. v. N. I.*, XLI, 340), maar wel om die wetenschap niet steeds bijna geheel te doen negeeren. „Het onderwijs „in de hoofdzaken (kennis van klimaat, land en volk, de hygiëne, de in- „landsche genees- en verbandmiddelen, de vergiften, de staatsgeneeskunde

„kan in Nederland even goed plaats vinden als in Indië”, schreef ik in 1889, en daarop kan worden voortgebouwd. Bij de zeker nuttige vertegenwoordiging van zoovele onderdeelen der geneeskunde behoort ook dit gedeelte.

Waar — om alleen dat voorbeeld te noemen — een leerstoel in het Chineesch bestaat, waarvan slechts nu en dan een enkele leerling gebruik maakt, mag toch zeker het onderwijs in een wetenschap, die honderden ten goede komt, niet ontbreken.

Al is de zeer geachte en invloedrijke Nederlandsche hoogleeraar, die eenmaal zeide: *que la Hollande peut se nommer avec fierté la terre classique, la première qui a vu éclore la médecine coloniale* en die het uitsprak: *que tout le monde est d'accord pour exprimer le vocu „que l'éducation des médecins des colonies „soit complète et spéciale”* 1), met onderschapping der laatste woorden, al is die geleerde later van meening veranderd, ik blijf aan die uitingen nog haar volle waarde toekennen.

Noemt Dr. DE HAAN als plaatsen, waar zulk een leerstoel in Europa gevestigd is, alleen Hamburg en Marseille, dan kunnen daarbij gevoegd worden: Londen, Liverpool, Edinburg, Aberdeen, Berlijn, Luik, Parijs, Algiers, Toulon, Nantes, Bordeaux, Palermo, Napels, Genua en waarschijnlijk nog wel meer.

Aan de faculteiten te Bordeaux en te Marseille kan zelfs een promotie tot Doctor in de tropische geneeskunde plaats vinden, waarvoor zeer hooge eischen gesteld worden. In Engeland worden aanvullingsdiploma's gegeven, die in de koloniën eenige grootere aanspraken medebrengen voor enkele medische betrekkingen.

Utrecht, 26 April.

Dr. C. L. VAN DER BURG.

Dr. MAX VON PETTENKOFER is op den 9den Februari 1901 te München overleden. Weinig namen zijn zoo algemeen bekend geworden als de zijne. Hij is de geniale ontdekker geweest van een nieuw gebied der wetenschap van de wetenschappelijke gezondheidsleer. Hij is een van die onsterfelijken, wier daden voortdurend het goede voortbrengen en er is dan ook geen beschaafde staat te vinden, die niet de zorg voor de volksgezondheid, in de beteekenis, die VON PETTENKOFER aan deze uitdrukking heeft gehecht, als een van zijn gewichtigste onderwerpen van Regeeringszorg beschouwt.

De Heeren Dr. KARL VON ZITTEL, Hoogleeraar aan de Universiteit van München en Voorzitter van de Beijersche Academie van Wetenschappen, WILHELM VAN BORSCHT, 1ste Burgemeester van München, FRIEDRICH SEYBOTH, Dr. HANS BUCHNER, Hoogleeraar voor de Hygiëne te München 2) en Dr. KARL VON VOIT, Hoogleeraar voor de Physiologie te München, hebben zich met een groot aantal Duitschers van naam en invloed vereenigd om een gedenkteeken voor VON PETTENKOFER op te richten in München, waar hij zijn werk heeft verricht.

De ondergeteekenden, die zich als Comité voor Nederland hebben gecon-

1) Congrès intern. de médecins des colonies, Amsterdam 1883, *Compte-rendu* pag. 60 et 237.

2) Sedert overleden.